

ZAKON
O PRAVOBRANITELJSTVU BOSNE I HERCEGOVINE
(Neslužbeni pročišćeni tekst¹)

OPĆE ODREDBE

Članak 1.
Osnivanje

1. Da bi se osigurala mogućnost da država Bosna i Hercegovina raspolaže efikasnom zakonskom zaštitom i zastupanjem glede zaštite njezinih Ustavom utvrđenih nadležnosti, interesa i prava osniva se Pravobraniteljstvo Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Pravobraniteljstvo).
2. Sjedište Pravobraniteljstva je u Sarajevu.

Članak 2.
Organizacija Pravobraniteljstva

1. Dužnost Pravobraniteljstva, sukladno Ustavu Bosne i Hercegovine, a na temelju Zakona Bosne i Hercegovine, vrše pravobranitelj, **dva zamjenika pravobranitelja** i više pomoćnika pravobranitelja.
2. Pravobranitelj predstavlja Pravobraniteljstvo i rukovodi njegovim radom i vrši druga prava i dužnosti utvrđena ovim i drugim zakonima Bosne i Hercegovine, drugim propisom ili općim aktom Bosne i Hercegovine.
3. Kada je pravobranitelj odsutan ili spriječen da postupa, zamjenjuje ga zamjenik kojeg on odredi.
4. *U radu, pravobranitelju i zamjenicima pravobranitelja pomažu pomoćnici pravobranitelja koji za svoj rad odgovaraju pravobranitelju i zamjenicima.*
5. Prigodom izbora pravobranitelja, zamjenika i pomoćnika pravobranitelja vodit će se računa o ravnomjernoj zastupljenosti konstitutivnih naroda Bosne i Hercegovine.
6. U zastupanju pred sudovima i drugim organima zamjenici pravobranitelja imaju ovlaštenja pravobranitelja.

¹Neslužbeni pročišćeni tekst sadrži Zakon o pravobraniteljstvu Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH" broj 8/02); Ispravku Zakona o pravobraniteljstvu Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH" broj 10/02)-**označenu podebljanim slovima**; Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o pravobraniteljstvu Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH" broj 44/04)-*označen kosim slovima*; Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o pravobraniteljstvu Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH" broj 102/09)-**označen podvučenim slovima** i Zakon o dopunama Zakona o pravobraniteljstvu Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH" broj 47/14)-**označen podebljanim i kosim slovima**.

Ovaj neslužbeni pročišćeni tekst služi za internu upotrebu i na isti se ne može pozivati prilikom službene upotrebe.

7. Pomoćnici pravobranitelja pred sudom i drugim organima imaju ovlaštenja koja im odredi pravobranitelj.

Članak 3.

Uvjeti za obnašanje dužnosti pravobranitelja, njegovih zamjenika i pomoćnika

1. Za pravobranitelja i njegove zamjenike može biti imenovan državljanin Bosne i Hercegovine koji je diplomirani pravnik i ima položen pravosudni ispit i iskustvo u radu u pravosudnim organima, advokaturi i drugim državnim organima, poduzećima (društvima) i drugim pravnim osobama u trajanju od najmanje osam godina nakon položenog pravosudnog ispita, koji je, radeći u tim organima i pravnim osobama stekao visok ugled pravnog stručnjaka.

2. Za pomoćnika pravobranitelja može biti imenovan državljanin Bosne i Hercegovine koji je diplomirani pravnik i ima položen pravosudni ispit i iskustvo u radu u pravosudnim organima, advokaturi i drugim državnim organima, poduzećima (društvima) i drugim pravnim osobama u trajanju od najmanje pet godina nakon položenog pravosudnog ispita, koji je, radeći u tim organima i pravnim osobama stekao visok ugled pravnog stručnjaka.

3. Prigodom izbora pravobranitelja, zamjenika i pomoćnika vodit će se računa o ravnomjernoj zastupljenosti konstitutivnih naroda Bosne i Hercegovine. Dužnost pravobranitelja podliježe rotaciji između pravobranitelja i dva zamjenika imenovana iz reda konstitutivnih naroda u jednakim vremenskim intervalima tijekom trajanja mandata.

Članak 4.

Imenovanje pravobranitelja i njegovih zamjenika

1. *Pravobranitelja i zamjenike pravobranitelja imenuje i razrješava Vijeće ministara Bosne i Hercegovine, sukladno odredbama Zakona o ministarskim imenovanjima, imenovanjima Vijeća ministara i drugim imenovanjima Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", broj 7/03).*

2. *Pravobranitelj za svoj rad odgovara Vijeću ministara Bosne i Hercegovine i Parlamentarnoj skupštini Bosne i Hercegovine kojoj je dužan najmanje jednom godišnje podnijeti izvješće, a zamjenici pravobranitelja za svoj rad odgovaraju Vijeću ministara i pravobranitelju.*

Članak 5.

Postavljanje pomoćnika pravobranitelja

Pomoćnike pravobranitelja imenuje i razrješava pravobranitelj, sukladno odredbama Zakona o državnoj službi u institucijama Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 12/02, 19/02, 8/03 i 35/03).

Članak 6.

Trajanje dužnosti

1. Pravobranitelj i njegovi zamjenici imenuju se na četiri godine i mogu biti ponovo imenovani.

Članak 7.

Prestanak dužnosti pravobranitelja i njegovih zamjenika

1. Pravobranitelju i njegovim zamjenicima dužnost prestaje:

- a) istekom mandata;
- b) podnošenjem ostavke, danom usvajanja ostavke od *Vijeća ministara Bosne i Hercegovine*;
- c) smjenjivanjem s dužnosti na temelju odluke Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine;
- d) trajnim gubitkom radne sposobnosti da obnaša dužnost zbog bolesti, invalidnosti ili zdravstvenih teškoća, odlukom *Vijeća ministara Bosne i Hercegovine*, a na temelju mišljenja nadležne zdravstvene ustanove.
- e) stjecanjem uvjeta za odlazak u mirovinu.

2. Smjena pravobranitelja, odnosno njegovih zamjenika, na prijedlog Kolegija pravobranitelja, pokrenut će se:

- a) ako je izvršio povredu ugleda dužnosti;
- b) ako neuredno i nekvalitetno obnaša dužnost;
- c) ako bude osuđen za kazneno djelo koje ga čini nedostojnim za obnašanje dužnosti.

3. Odluku o razrješenju pravobranitelja i zamjenika pravobranitelja donosi Vijeće ministara Bosne i Hercegovine.

Članak 8.

Prestanak dužnosti pomoćnika pravobranitelja

Imenovanje pomoćnika pravobranitelja, prava, obveze, odgovornosti, prestanak rada, plaće i druga materijalna primanja, kao i druga statusna pitanja, te sprečavanje sukoba interesa u obavljanju dužnosti ovih državnih službenika, uređuju se Zakonom o državnoj službi u institucijama Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 12/02, 19/02, 8/03 i 35/03).

Članak 9.

Nespojivost dužnosti i imunitet

1. Pravobraniteljska dužnost nespojiva je s bilo kojom drugom javnom dužnošću ili privatnom službom.

2. Pravobranitelj, njegovi zamjenici, kao ni kandidati za pravobraniteljsku dužnost ne mogu biti članovi niti obnašati poslove u organima stranke, političkim udruženjima ili fondacijama koje su povezane s strankom, niti mogu biti uključeni u bilo kakvu političku ili stranačku aktivnost javnog karaktera.

3. Pravobranitelj, njegovi zamjenici ne mogu biti kazneno gonjeni, ispitivani, zadržani, uhićeni niti im se može suditi za izraženo mišljenje ili odluku donesenu u obnašanju svoje dužnosti.

4. Braćni drugovi pravobranitelja, njegovih zamjenika, te srodnici po prvoj liniji i srodnici po bočnoj liniji do drugog stupnja ne mogu vršiti dužnost u Pravobraniteljstvu.

Članak 10.

Jezik

U Pravobraniteljstvu su u ravnopravnoj uporabi bosanski, hrvatski jezik i srpski jezik i pisma latinica i ćirilica.

Članak 11.

Proračun Pravobraniteljstva

1. Pravobraniteljstvo Bosne i Hercegovine financira se iz Proračuna institucija Bosne i Hercegovine.
2. Pravobranitelj je zadužen za pripremu i izvršenje proračuna Pravobraniteljstva.

Članak 12.

Izuzeće pravobranitelja, njegovih zamjenika i pomoćnika

1. Odredbe Zakona o Sudu Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", broj 29/2000), koje se odnose na izuzeće sudija Suda Bosne i Hercegovine, shodno se primjenjuju i na izuzeće pravobranitelja, njegovih zamjenika i pomoćnika pravobranitelja.
2. O izuzeću zamjenika i pomoćnika pravobranitelja odlučuje pravobranitelj, a o izuzeću pravobranitelja Vijeće ministara Bosne i Hercegovine.

NADLEŽNOST

Članak 13.

Nadležnosti Pravobraniteljstva

1. Pravobraniteljstvo vrši poslove pravnog savjetovanja i zakonskog zastupanja Bosne i Hercegovine, pred sudovima i drugim tijelima u Bosni i Hercegovini i inozemstvu.
2. Pravobraniteljstvo vrši poslove pravne zaštite imovine i imovinskih interesa Bosne i Hercegovine, njezinih institucija, i drugih organizacija Bosne i Hercegovine koje se financiraju iz proračuna institucija Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: i drugih organizacija Bosne i Hercegovine).
3. Pravobraniteljstvo zastupa Vijeće ministara Bosne i Hercegovine pred Ustavnim sudom Bosne i Hercegovine.
4. Poslove zastupanja Bosne i Hercegovine i institucija iz stavka 2. ovog članka Pravobraniteljstvo naročito, i bez oduzimanja od prethodne opće odredbe, vrši pred Sudom Bosne i Hercegovine, i institucijama Bosne i Hercegovine u upravnom postupku, pred sudovima i drugim organima u entitetima, kao i pred Sudom Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine i organima uprave u Brčko Distriktu Bosne i Hercegovine u upravnim stvarima, sukladno zakonu Bosne i Hercegovine.
5. Pravobraniteljstvo može zastupati pravne osobe iz stavka 2. ovog članka koja su tužene u upravnom sporu, ako ga one na to ovlaste.
6. Pravobraniteljstvo zastupa Bosnu i Hercegovinu, njezine institucije, i druge organizacije iz stavka 2. ovoga članka i pred međunarodnim sudovima, sudovima drugih država,

međunarodnim arbitražama i organima drugih država, *i pred arbitražom koja je predviđena člankom VIII. Sporazuma između država članica Sjevernoatlantskog ugovora o pravnom položaju njihovih snaga, odnosno Sporazuma između država članica Sjevernoatlantskog ugovora i ostalih država koje sudjeluju u Partnerstvu za mir o pravnom položaju njihovih snaga (PfP/NATO SOFA).*

7. Ako po propisima strane države Pravobraniteljstvo ne može neposredno zastupati Bosnu i Hercegovinu, njene institucije, i organizacije iz stavka 2. ovoga članka pred arbitražama, tribunalima i drugim državnim organima i organizacijama, Vijeće ministara će ovlastiti osobu koja će vršiti zastupanje, sukladno propisima te države.

8. Pravobraniteljstvo, po njihovom zahtjevu, može zastupati i entitete Bosne i Hercegovine - Federaciju Bosne i Hercegovine i Republiku Srpsku (u daljnjem tekstu: entiteti) i Brčko Distrikt Bosne i Hercegovine pred inozemnim sudovima, arbitražama, tribunalima i drugim inozemnim državnim organima i organizacijama.

9. Ako Pravobraniteljstvo treba po zakonu zastupati stranke čiji su interesi u suprotnosti, a jedna od njih je Bosna i Hercegovina, Pravobraniteljstvo zastupa Bosnu i Hercegovinu.

10. U slučaju da Pravobraniteljstvo treba po zakonu zastupati stranke čiji su interesi u suprotnosti, a nijedna od tih stranaka nije Bosna i Hercegovina, Pravobraniteljstvo neće zastupati nijednu stranku.

11. U vršenju poslova zastupanja Pravobraniteljstvo je ovlašteno preduzimati sve radnje koje preduzima stranka u postupku, sukladno zakonima Bosne i Hercegovine, zakonima entiteta i zakonima Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine.

12. Institucije Bosne i Hercegovine i druge organizacije iz stavka 2. ovoga članka, dužna su blagovremeno obavijestiti Pravobraniteljstvo o slučajevima u kojima je ono ovlašteno da ih zastupa i ulaže pravna sredstva i preduzima druge zakonom određene pravne radnje i da mu dostave svu potrebnu dokumentaciju.

13. Pravobraniteljstvo preduzima pravne radnje i sredstva za ostvarivanje dužnosti iz stava 2. ovog članka i na vlastitu inicijativu.

14. Pravobraniteljstvo pruža stručnu pomoć institucijama Bosne i Hercegovine, javnim agencijama, javnim korporacijama i drugim organizacijama Bosne i Hercegovine, utvrđenim zakonom Bosne i Hercegovine u rješavanju imovinsko-pravnih pitanja i daje mišljenja u svezi s zaključivanjem ugovora imovinsko-pravne prirode (u daljnjem tekstu: mišljenja).

15. Institucije i organizacije iz stavka 2. ovog članka dužne su pribaviti mišljenje Pravobraniteljstva prije zaključenja ugovora o kupoprodaji, zamjeni, zakupu, prijenosu na privremeno ili trajno korištenje stvari, uz naknadu ili bez naknade, ugovora o koncesiji, ugovora o građenju i udruživanju sredstava za građenje, kao i drugih ugovora kojima se raspolaze stvarima, odnosno materijalnim pravima ili pribavljaju stvari u svojini Bosne i Hercegovine osim ako je vrijednost predmeta takvog ugovora ispod vrijednosti ispod vrijednosti od 10.000,00 KM.

16. Zaključeni ugovor imovinsko-pravne prirode pravne osobe iz stavka 15. ovog članka dužne su dostaviti Pravobraniteljstvu u roku od 15 dana od dana zaključivanja ugovora.

17. Ako Pravobraniteljstvo smatra da je zaključeni ugovor ništavan, podnijet će nadležnome sudu tužbu za utvrđivanje ništavnosti, a u slučaju da ugovorena cijena ne odgovara prometnoj vrijednosti - tužbu za raskid ili izmjenu ugovora.

18. Na traženje pravobraniteljstava u entitetima i Brčko Distriktu Bosne i Hercegovine, Pravobraniteljstvo daje mišljenje o imovinsko-pravnim ugovorima koje entiteti i Brčko Distrikt Bosne i Hercegovine i njihovi organi namjeravaju zaključiti s inozemnim pravnim osobama.

19. U postupku donošenja zakona i drugih propisa kojima se uređuju imovinsko-pravni odnosi, a stiču prava i stvaraju obveze prema stvarima u vlasništvu Bosne i Hercegovine, obvezno se pribavlja mišljenje Pravobraniteljstva.

20. Pravobraniteljstvo smatra da ne treba pokrenuti postupak pred sudom ili drugim tijelom ili treba povući tužbu ili se odreći tužbenog zahtjeva, priznati zahtjev protivne stranke ili zaključiti poravnanje, zatražit će se od subjekta kojeg zastupa stav o daljnjem postupku. ***Ako se ne postigne suglasnost u mišljenju ili ako subjekt koji je zastupan ne odgovori u određenom roku, konačnu odluku donosi Kolegij Pravobraniteljstva i o tome obavještava subjekt koji zastupa***

UNUTARNJA ORGANIZACIJA

Članak 14.

Pravilnik o unutarnjoj organizaciji

1. Radni odnos državnog službenika i uposlenika u Pravobraniteljstvu uređuje se Zakonom o državnoj službi u institucijama Bosne i Hercegovine ili Zakonom o radu u institucijama Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 26/04, 7/05 i 48/05).

2. Unutarnje ustrojstvo u Pravobraniteljstvu uređuje se Pravilnikom o unutarnjem ustrojstvu Pravobraniteljstva koji, uz suglasnost Vijeća ministara Bosne i Hercegovine, donosi pravobranitelj u roku od 60 dana od dana stupanja na snagu ovoga zakona.

3. Odredbe Zakona o upravi na odgovarajući način primjenjuju se i na Pravilnik o unutarnjem ustrojstvu Pravobraniteljstva.

Članak 15.

Administracija Pravobraniteljstva

1. U Pravobraniteljstvu postoji određeni broj uposlenika koji obnašaju administrativno-tehničke poslove.

2. Broj uposlenika Pravobraniteljstva utvrđuje pravobranitelj po prethodno pribavljenom mišljenju Kolegija pravobranitelja.

Članak 16.

Propisi o djelatnim odnosima uposlenika

Propisi Bosne i Hercegovine o djelatnim odnosima uposlenika u institucijama Bosne i Hercegovine shodno se primjenjuju i na uposlenike Pravobraniteljstva, ako ovim zakonom nije drugačije određeno.

ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 17.

Poslovník Pravobraniteljstva

1. Poslovníkom Pravobraniteljstva uređuje se postupanje Pravobraniteljstva u postupcima pred sudovima i drugim institucijama pred kojim Pravobraniteljstvo postupa, do donošenja odgovarajućeg zakona Bosne i Hercegovine kojim će ta pitanja biti uređena.
2. Poslovník Pravobraniteljstva donosi Kolegij Pravobraniteljstva, u roku od 30 dana od dana stupanja na snagu ovog zakona.
3. Poslovník Pravobraniteljstva objavljuje se u "Službenom glasniku BiH".

Članak 18.

Izješćivanje državnih organa o radu Pravobraniteljstva

Pravobraniteljstvo podnosi Parlamentarnoj skupštini Bosne i Hercegovine i Vijeću ministara Bosne i Hercegovine izješće o svom radu i uočenim pojavama i problemima u primjeni međunarodnih ugovora i zakona Bosne i Hercegovine i drugih propisa Bosne i Hercegovine od značaja za ostvarivanje dužnosti Pravobraniteljstva.

Članak 19.

Odgovornost pravobranitelja, zamjenika pravobranitelja i pomoćnika pravobranitelja

Odredbe Zakona o upravi koje se odnose na rukovođenje i odgovornosti rukovodioca tijela i njihovih zamjenika, na odgovarajući se način primjenjuju i na pravobranitelja i zamjenike pravobranitelja.

Članak 20.

Stupanje na snagu

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom glasniku BiH".

Članak 21.

Ovaj zakon objavit će se u "Službenom glasniku BiH", "Službenim novinama Federacije BiH", "Službenom glasniku Republike Srpske" i "Službenom glasniku Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine".

*

"Službeni glasnik BiH" broj 10/02

**

"Službeni glasnik BiH" broj 44/04

Članak 12.

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objave u "Službenom glasniku BiH".

**

“Službeni glasnik BiH“ broj 102/09

Članak 5.

Ovaj Zakon stupa na snagu osmoga dana od dana objave u "Službenom glasniku BiH".

“Službeni glasnik BiH“ broj 47/14

Članak 2.

Stupanje na snagu

Ovaj Zakon stupa na snagu osmoga dana od dana objave u "Službenom glasniku BiH".